

POHJOIS-SUOMEN HALLINTO-OIKEUDELLE

VALITUS

PÄÄTÖS JOTA VALITUS KOSKEE

Sallan teknisen lautakunnan päätös 5.9.2019 § 34 ”Kemijärven kaupungin oikaisuvaatimus Puhuri Oy:lle myönnettyihin rakennuslupapäätöksiin lupanumerot 2019-14 ja 2019-18 – 2019-24

VALITTAJA Kemijärven kaupunki

VAATIMUKSET

Sallan teknisen lautakunnan päätös oikaisuvaatimukseen on kumottava ja Sallan rakennustarkastajan myöntämät rakennusluvut tuulivoimaloille 1-8 on kumottava ja hakemukset hylättävä.

Oheissa rakennuslupia koskevat päätökset:

Rakennuslupa 17.5.2019 § 40 Sallan Portin tuulivoimapuisto, tuulivoimala 1

Rakennuslupa 17.5.2019 § 33 Sallan Portin tuulivoimapuisto, tuulivoimala 2

Rakennuslupa 17.5.2019 § 34 Sallan Portin tuulivoimapuisto, tuulivoimala 3

Rakennuslupa 17.5.2019 § 35 Sallan Portin tuulivoimapuisto, tuulivoimala 4

Rakennuslupa 17.5.2019 § 36 Sallan Portin tuulivoimapuisto, tuulivoimala 5

Rakennuslupa 17.5.2019 § 37 Sallan Portin tuulivoimapuisto, tuulivoimala 6

Rakennuslupa 17.5.2019 § 38 Sallan Portin tuulivoimapuisto, tuulivoimala 7

Rakennuslupa 17.5.2019 § 39 Sallan Portin tuulivoimapuisto, tuulivoimala 8

PERUSTELUT

Sallan teknisen lautakunnan päätös on perustelematon, vaikka Suomen Perustuslain 21 § ja hallintolain 45 § edellyttää sitä, että viranomaisen perusteltava kaikki sellaiset päätökset, jotka koskevat jonkun etua, oikeutta tai velvollisuutta. Päätöksessä ei lainkaan eritellä ja analysoida miksi oikaisuvaatimuksen tekijä ei olisi asianosainen 8 valtavan suuren ja maisemaan vaikuttavan tuulivoimalan rakennuslupa-asiassa. Kaupunki katsoo, että Rakennuslupapäätökset eivät täytä MRL 136 §:n ja MRL 10 a luvun vaatimuksia, eivätkä useita muutakaan MRL:n tai sen nojalla annetun säädöksen vaatimusta.

Kemijärven kaupunki katsoo, että teknisen lautakunnan oikaisuvaatimukseen antama päätös ja myönnettyt rakennusluvut ovat lainvastaisia myös seuraavista syistä:

HAITALLISET MAISEMA- JA ELINKEINOVAIKUTUKSET

Suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö ei sopeudu maisemaan ja ympäristöön, eikä täyttä kauneuden ja sopusuhtaisuuden vaatimuksia. Tämä on vastoin MRL 77b §:n, MRL 136 §:n ja MRL 117 §:n vaatimuksia.

Tuulipuiston maisemavaikutukset ulottuvat huomattavan kauas, mm.

Joutsijärven asutukseen 16 km päähän ja Kemijärven keskustaajamaan 30 km päähän, mutta aivan selkeästi Kemijärven kaupungin puolella olevaan Suomen matkailukeskukseen.

Tuulivoimayleiskaavan kaavaselostuksesta ilmenee välillisesti, että välttyäkseen voimaloiden maisemavaikutukselta, niin asukkaat ja kiinteistönomistajat joutuvat ylläpitämään alueillaan suojapuustoa ja -istutuksia peittämään voimaloiden näkyminen maisemassa. Kemijärven kaupunki katsoo, ettei esim. melu-, valo-, matkailu-, maisema- ja muitakaan ympäristövaikutuksia Kemijärven kaupungin ja erityisesti Suomen alueen sekä elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin ole huomioitu riittävästi ennen rakennuslupien myöntämistä. Koska tuulivoimalat sijoittuvat Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksen kaavakartalla matkailun vetovoima-alueeksi, matkailun ja virkistystyksen kehittämisen kohdealueeksi osoitetulle alueelle, Kemijärven kaupungin mielestä ko. merkintä osoittaa, että alueelle ei pidä sijoittaa maisemaa rikkovia taikka ympäristöstä selvästi erottuvia laitteita taikka rakenteita.

Kemijärven kaupungin mielestä tuulivoimalat Suomen matkailukeskuksen läheisyydessä eivät sopeudu maisemaan, vaan rikkovat luontoarvoja sekä aiheuttavat taloudellisia menetyksiä maaomistajille sekä alueen yrittäjille.

Kemijärven kaupungin kanta ja hankkeen vastustus tällä ja edellä mainituilla perusteilla on johdonmukainen ja tasapuolinen, sillä kaupunki on jo muutama vuosi sitten itse hylännyt omalle alueelleen suunnitellut järvimaisemaan ja matkailuun laajasti kielteisesti vaikuttavat laajat tuulivoimahankkeet.

Sallan Portin tuulivoimaosayleiskaavan kuvasovitteiden luotettavuutta on syytä tarkastella huolella uudestaan. Kaupungin käsityksen mukaan voimaloiden näkyvyys saattaa kuvissa välittyä todellisuutta heikommin, eli voimalat saattaisivat näkyä huomattavasti paremmin tarkasteltaessa maisemaa juuri Suomutunturilta käsin.

VAIKUTUKSET TUTKAJÄRJESTELMIIN

Oikaisuvaatimukseen annettutusta päätöksestä ja rakennusluvista ei käy ilmi miten hanke vaikuttaa Puolustusvoimien tutkajärjestelmiin. Yleisesti tiedossa on, että lähes koko Itä-Suomi on jäänyt tuulivoimasta vapaaksi juuri haitallisten tutkavaikutusten vuoksi. Riittävää varmuutta ei ole siitä, etteikö hanke olisi omiaan vaikuttamaan haitallisesti maanpuolustuksen kannalta tärkeisiin tutkiin. Tämän vuoksi oikaisuvaatimukseen annettu päätös ja rakennusluvut on kumottava ja hakemukset hylättävä.

TERVEYSVAIKUTUKSET

Rakentaminen ei täytä MRL 135 § 1. mom. 3-6 kohtien vaatimuksia, sillä tuulivoimarakennukset eivät sovellu paikalle ja lisäksi rakennukset on aikomus sijoittaa ja rakentaa niin, että se tarpeettomasti haittaa naapuria tai vaikeuttaa naapurikiinteistön sopivaa rakentamista. Voimalat ovat vain 1 km päässä kaava-alueen rajasta, joten meluvaikutus ylittää tällöin noin 1 km päähän yli kaava-alueen rajan. STM, eli sosiaali- ja terveysministeriö, pitää 2 km etäisyyttä asutuksen ja tuulivoimarakentamisen vähimmäisetäisyytenä. Infraäänien vaikutukset on jätetty täysin huomioitta, vaikka niitä koskevia tutkimuksia pitäisi olla jo käynnissä. Rakennuslupia ei olisi tullut myöntää myöskään ennen kuin infraääniin liittyvät vaikutus- ja terveystutkimukset ovat valmistuneet ja julkaistuja. Hankkeen terveysvaikutukset on selvitetty puutteellisesti. Koska näin ei ole tehty, tulee oikaisuvaatimukseen annettu päätös ja rakennusluvut kumota ja hakemukset hylätä.

HAITALLISET MATKAILUVAIKUTUKSET

Hankkeella on ennen kaikkea negatiivisia matkailuvaikutuksia. Toisin kuin Sallan kunta on katsonut, Portin tuulivoimahankkeella olisi toteutuessaan erittäin negatiiviset matkailuvaikutukset Suomen matkailukeskuksen ja Kemijärven alueella. Metsäntutkimuslaitoksen METLAN julkaisema selvitys vuodelta 2012 (raportti 237: Selvitys matkailijoiden suhtautumisesta Mielmukkavaaran tuulipuistohankkeeseen. Tyrväinen-Järviluoma-Nikkola-Silvennoinen) tulee johtopäätökseen, että matkailualueen läheisyydessä sijaitseva tuulivoimapuisto voi vaikuttaa merkittävän haitallisesti luontomatkailuun. Tuulipuisto on omiaan vähentämään nimenomaan ulkomaisten matkailijoiden määrää. Ulkomaiset matkailijat arvioivat valtaosaltaan, että tuulipuisto toteutuessaan vähentää halukkuutta vieraila matkailualueella. Erityisesti kansainvälisille matkailijoille koskematon luonto on ensisijainen vetovoimatekijä ja tämä heijastuu suhtautumiseen tuulipuistoihin. Tämä pätee tietysti Kemijärven ja Suomen

matkailuun (luonto-, vesistö- yms. matkailu). Tuulipuiston myötä visuaalinen maisema heikkenee, eli luonnonmaisema menetetään. Matkailijoiden kannalta keskeistä on, miten tuulipuisto ja sen rakenteet näkyvät esim. ohjelmapalveluyrittäjien käyttämille reiteille. Erityisesti kansainvälisille matkailijoille Suomen koskematon luonto esim. juuri Lapissa on ensisijainen vetovoimatekijä, ja se heijastuu myös heidän suhtautumisessa tuulipuistoon. Vaikutukset ovat haitallisia niin aasialaisiin, keski-eurooppalaisiin, venäläisiin, kotimaisiin kuin muihinkin matkailijoihin. Suomun ja Kemijärven osalta venäläisten matkailijoiden osalta haittavaikutuksia voimistaa luonnollisesti rajanläheisyys. Tuulipuiston myötä menetetään suuri matkailijapotentiaali. Kun otetaan huomioon em. tutkimustulokset haitallisista matkailuvaikutuksista ja arvioidaan vielä tarkemmin Portin tuulipuiston haitallisia vaikutuksia Suomun matkailukeskuksen ja sen ympäristössä olevan 300 lomamökin ja kahden hotellin toimintaan, voidaan tehdä seuraavat havainnot negatiivisista vaikutuksista:

- Tuulivoimapuisto tulee Kalliovaaran lähietäisyyteen, joka on Suomun alueen paras revontulimatkailun paikka.
- Kalliovaarassa kaupunki on juuri suorittanut metsän harvennusta, joka edistää näkyvyyttä (tuulipuisto ja revontulet).
- Kalliovaara sopii ns. revontulikotien eli katselu- ja majoituspaikkojen rakentamiseen.
- Portin tuulivoimalat tulevat dominoimaan luonnonmukaisen matkailun maisemaa ja muuttaa luonnonmaiseman teolliseksi maisemaksi haitallisella tavalla.
- Portin tuulivoimalat sijaitsevat Itä-Suomun huipulta katsoen juuri pohjoisessa revontulimaiseman edessä, eli yöllisten kelkkasafariasiakkaiden näköalan pilaajina.
- Haittavaikutuksia lisää se, että revontulimatkailu on vetonaula Keski-Euroopan ja Aasian suunnasta tuleville asiakkaille.
- Revontulimatkailu on paitsi Lapin myyntivaltti, niin myös Norjan ja Islannin myyntivaltti. Portin tuulipuisto on omiaan pilaamaan tämän matkailuvaltin Suomun matkailukeskuksessa ja johtaa matkailutulojen merkittävään laskuun.
- Kilpailevat matkanjärjestäjät Sallan alueella saavat Suomun matkailukeskuksen kustannuksella etuja tuomalla esiin sen tosiasian, että Portin tuulipuiston sijoituksella on merkittävää maisemaa ja matkailua pilaavaa vaikutusta Suomun matkailukeskuksen alueella.

Itä-Lapin maakuntakaavassa on matkailun kehittämisalueeksi haluttu ottaa erityisesti Rovaniemi-Kemijärvi-Salla ja toisaalla Kemijärvi-Joutsijärvi-Suom-Kuusamo pääväylästä. Toisin sanoen tämä reitti, johon Puhuri Oy:n tuulivoimalat sijoittuvat, on valittu matkailun kehittämisen ydinalueeksi, jonka helmi ja sydän ovat Suomutunturin matkailukeskus ja Kemijärven vesistö. Portin

tuulivoimahanke on omiaan tuottamaan merkittävää haittaa ja suoranaista tuhoa matkailuelinkeinoille. Tämän vuoksi oikaisuvaatimukseen annettu päätös ja rakennusluvut on kumottava lainvastaisena.

Näin edellä esitetyn analyysin myötä Portin hankkeen haittavaikutukset ovat saaneet konkreettisen sisällön.

Tämän johdosta oikaisuvaatimukseen annettu päätös ja rakennusluvut on kumottava lainvastaisina. Luvat perustuvat puutteellisiin matkailuvaikutusten selvittämiseen ja arviointiin. Hankkeessa ei oteta huomioon kunnan ja Kemijärven kaupungin alueen elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Hanke on omiaan aiheuttamaan kohtuutonta haittaa maanomistajille ja matkailuyrittäjille.

Ennen rakennuslupien myöntämistä olisi tullut selvittää matkailuvaikutukset. Matkailuvaikutusten arviointi on puutteellinen. Mikäli YVA -menettely olisi tehty, myös matkailuvaikutukset olisi selvitetty perusteellisemmin. Kaavaselostuksen viittaus matkailuvaikutusten selvittämiseen Muoniossa Mielmukkavaaran tuulivoimahankeeseen yhteydessä on sekin harhaanjohtava, koska lopputulos oli se, että Muonion kunta päätti luopua asemakaavahankkeesta, joka olisi mahdollistanut kyseisen tuulipuiston toteuttamisen. Luopumisperusteena on vaikuttanut paikkakunnan matkailuyrittäjien taholla kielteisiksi arvioidut matkailuvaikutukset. Koska näin ei ole tehty oikaisuvaatimukseen annettu päätös ja rakennusluvut on kumottava.

PUUTTUVA YVA -MENETTELY JA POIKKEAMISPÄÄTÖKSEN TARVE

Rakennuslupaehdon ehdon mukaan tuulivoimapuiston 8 voimalan kokonaisteho saa olla enintään 30 MW, joka lukee myös kaavamääräyksissä. Kuitenkin ennen vielä lainvoimaa vailla olevan Sallan Portin tuulivoimaosayleiskaavan laatimista Lapin ELY -keskus oli YVA -lausunnossaan todennut, että ”Hakemuksen tarkoittaman hankkeen voi toteuttaa vain alle 3,75 MW:n tuulivoimaloilla, muutoin voimalamäärää on vähennettävä siten, että kokonaisteho on alle 30 MW.” Lapin ELY-keskuksen päätöksestä 17.5.2019 ilmenee, että Sallan Portin tuulivoimahankeita aiotaan muuttaa siten, että kokonaistehoksi olisi tulossa 45 MW, eli huomattavasti tehokkaammat voimalat, ilmeisesti jopa 5,3 MW:n voimalat. Tämä merkitsee sitä, että ennen rakennuslupien myöntämistä olisi tarvittu MRL 171 §:n mukainen poikkeamispäätös Sallan Portin tuulivoimaosayleiskaavan määräyksistä, jonka mukaan kokonaisteho saa olla enintään 30 MW. Koska näin ei ole tehty, on oikaisuvaatimukseen annettu päätös ja rakennusluvut kumottava lainvastaisina. Koska rakennusluvut on myönnetty ilman tarvittavaa poikkeamispäätöstä, määräytyy valitusoikeus laajempina kuin normaalisti rakennusluvista. Valitukset on tutkittava laajasti.

YVA-MENETTELYN LAIMINLYÖNTI

Kaupunki katsoo, että ennen rakennuslupien myöntämistä olisi tullut suorittaa harkinnanvarainen YVA -menettely ja koska niin ei ole tehty, oikaisuvaatimukseen annettu päätös ja rakennusluvut on kumottava lainvastaisina.

Ennen rakennuslupien myöntämistä olisi tullut laatia useita selvityksiä, kuten matkailu-, maisema-, elinkeino-, melu-, välke-, infraääni, tutkavaikutus-, porotalous- yms. vaikutukset. Luontoselvityksistä puutteellisia ovat petolinnusto-, lepakko-, viitasammakko- ja saukkoselvitykset. Myös vaikutukset sorkkaeläimiin olisi tullut selvittää laajemmin ja perusteellisemmin.

Linnustoselvitykset ovat jo kaavan laadinnan yhteydessä jääneet ylimalkaisiksi. Poromiesten kertoman mukaan Portin tuulivoima-alueella Lehtovaarassa on suurten petolintujen reviiireitä. Esim. tiedossa on ja kartoitettukin, että alueen pohjoisosissa on asuttu kotkanpesä, jonka vuoksi tuulimyllyalue siirrettiin olennaisesti etelämmäksi kuin aiempi suunnitelma esitti. Täysin epävarmaa kuitenkin on, onko tuo etäisyys siltä riittävä kotkan turvalliselle elämiselle. Näiden vaikutusten puutteellisen selvittämisen ja arvioinnin vuoksi oikaisuvaatimukseen annettu päätös ja rakennusluvut on kumottava lainvastaisena.

Portin tuulivoimala-alue sijoittuu keskelle poronhoitoaluetta, porojen laitumia ja erotuspaikkoja. Alueella on runsaasti poronhoitoon liittyviä rakennelmia, poroaitoja yms. Tuulivoimaloiden vaikutuksista eläimiin ja etenkin sorkkaeläimiin, hirviin ja poroihin, on tullut uusia tutkimustuloksia, jotka tulee ottaa huomioon ja selvittää. Esim. Ruotsista on saatavissa useita kokemukseräisiä selvityksiä tuulivoimaloiden vaikutuksista poroihin. Koska vaikutuksia ei ole selvitetty kaavan laadinnan yhteydessä eikä ennen rakennuslupien myöntämistä, on laadittava YVA -menettely jonka yhteydessä asia tutkitaan. YVA -menettelyn laiminlyönnin johdosta sekä näiden vaikutusten puutteellisen selvittämisen ja arvioinnin vuoksi oikaisuvaatimukseen annettu päätös ja rakennusluvut on kumottava lainvastaisena.

PALOTURVALLISUUDEN PUUTTEET

Rakentaminen ei täytä MRL 117 b §:n paloturvallisuusvaatimuksia. Rakennusluvatut tuulivoimalat ovat palovaarallisia rakennuksia. Tätä ominaisuutta ei ole asianmukaisesti huomioitu rakennuslupapäätöksissä pääpiirustuksineen ja hakemusasiakirjoissa. Rakennuksen paloluokka merkitään piirrokseen tai selostetaan tekstiosassa. Jos rakentamiselle asetettujen vaatimusten täytyminen ei riittävästi selviä pääpiirustuksista,

rakennusvalvontaviranomaisen tulee edellyttää hakemuksen ratkaisemista varten lisäselvitystä. Hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavia selvityksiä voivat olla esimerkiksi: paloturvallisuussuunnitelma (uloskäytävät henkilömäärälaskelmiseen, varatiet, poistumisreitit, pelastus- ja sammutusjärjestelyt yms.) Myös Ympäristöministeriön asetus rakentamista koskevista suunnitelmista ja selvityksistä edellyttää, että pohjapiirustuksiin ja leikkauspiirustuksiin on sisällytettävä tieto palo-osastoista ja poistumisalueista. Tämä ei tietenkään ole mahdollista, laatimatta asianmukaista voimalakohtaista paloturvallisuus- ja pelastussuunnitelmaa sekä -selvitystä. Kaupunki katsoo, että rakennusluvut ovat lainvastaisia, koska em. lisäselvityksiä eikä varsinaista palontorjunta- ja pelastussuunnitelmaa ole vaadittu ennen hakemusten ratkaisemista. Pelastuslaitos on nimenomaan todennut, ettei sillä ole mahdollisuuksia sammutus- ja pelastustehtävän hoitamiseen voimalarakennuksen konehuoneessa sen sijainnin takia. Hakijan tuulivoimalat ovat voimalaitosrakennuksia, mutta rakennuslupapäätöksissä niiden paloluokka on jätetty määrittelemättä, ilmeisesti juuri syystä, että rakennushankkeen osalta on laiminlyöty tarvittavien paloturvallisuus- ja pelastussuunnitelmien sekä -selvitysten hankinta. On otettava huomioon, että jo 2005-2006 Suomen silloisten suurimpien tuulivoimaloiden (Porin 3 MW voimalat) tapauksessa rakennusvalvontaviranomaiset määrittelivät voimalan paloluokaksi P1.

Ympäristöministeriön asetuksessa tuotanto- ja varastorakennusten paloturvallisuudesta säädetään ohjeista koskientuotanto- ja varastorakennusten paloturvallisuutta. Kyseinen toiminta jaetaan palovaarallisuusluokkaan 1 ja 2. Rakennusten paloluokka jakautuu puolestaan P1-luokan, P2-luokan ja P3-luokan rakennuksiin. Esim. P1-luokan rakennukseen saa sijoittaa palovaarallisuusluokkiin 1 ja 2 kuuluvia toimintoja. Palovaarallisuusluokan 1 toimintoja ovat olleet mm. voimalaitokset kuten vesi-, hiili- ja öljyvoimalat. On katsottava myös, että suuret tuulivoimalat rinnastuvat hyvin tähän luokkaan, mitä osoittaa hyvin jo taannoinen Hangon tuulivoimalan tulipalo. Siinä myös oli kyseessä 3 MW tuulivoimala. Tuulivoimaloiden rinnastaminen tuotanto- ja varastorakennuksiin on perusteltua myös siksi, että tuulivoimaloiden luvittamisen yhteydessä hakijan edustajat ja rakennuslupaviranomaiset ovat usein luokitelleet voimalan tilat (esim. konehuoneen, Nasellin) kerrosalaan laskettavaksi tilaksi hakemuksessa ja lupapäätöksessä. Teholtaan 3 MW ja sitä suuremmissa voimaloissa näin rakennettavaksi kerrosalaksi on määritelty esim. 31 – 56 m². Nyt kyseessä olevissa rakennusluvuissa kerrosalaksi on merkitty 40m². On katsottava, että tuulivoimaloihin olisi voitu soveltaa myös erityiskohteiden paloturvallisuusvaatimuksia, joista on mainittu kohdassa 8: ”Sovellettaessa määräyksiä ja ohjeita erityiskäyttöisiin rakennuksiin ja tiloihin otetaan huomioon tavanomaisesta poikkeava käyttötapa ja olosuhteet, jotka vaikuttavat rakennuksen tai sen ympäristön paloturvallisuuteen. Tapauskohtaisesti selvitetään suojaustoimenpiteiden, tavanomaisesta

poikkeavan palo-osastoinnin, rakennuksen korkeuden, savunpoiston, sammutusteknisten ja muiden erityisvarusteiden ja -laitteistojen sekä operatiivisten sammutusmahdollisuuksien vaikutus paloturvallisuuteen.” Erityissuunnittelua vaativia kohteita ovat mm. suurvoimalat, korkeavarastot, kytkin- ja muuntoasemat. On katsottava, että tuulivoimaloita voidaan pitää tällaisina kohteina, joihin tulee soveltaa erityiskohteiden paloturvallisuusvaatimuksia. Myönnetyt rakennusluvut ovat lainvastaisia, koska niiden osalta on jäänyt selvittämättä nimenomaan riittävien suojaustoimenpiteiden, tavanomaisesta poikkeavan palo-osastoinnin, rakennuksen korkeuden, savunpoiston, sammutusteknisten ja muiden erityisvarusteiden ja -laitteistojen sekä operatiivisten sammutusmahdollisuuksien vaikutus paloturvallisuuteen. Tämän vuoksi rakennusluvut on kumottava ja hakemukset hylättävä. On katsottava, että sen enempää tuulivoimaloiden hakemusasia-kirjoissa kuin myönnettyissä rakennuslupapäätöksissä ja sen yhteydessä vahvistetuissa pääpiirustuksissakaan ei ole riittävästi huomioitu paloturvallisuutta.

PUUTTEELLISET LUPAEHDOT

Rakennuslupapäätöksissä ei ole yksilöity valittavaa voimalatyyppiä ja sen tehoa, eikä keskeisiä muita ominaispiirteitä, joilla on vaikutusta mm. melupäästöön. Lisäksi on katsottava, että rakennuslupapäätösten yhteydessä hyväksytyt julkisivukuvat eivät täytä yksilöintiä koskevaa määräystä ”Pääpiirustukset laaditaan siinä laajuudessa ja sillä tavoin, että rakennushankkeen lupakäsittely niiden ja niihin mahdollisesti liittyvän muun selvityksen nojalla on mahdollista. Pääpiirustuksista tulee myös voida riittävästi havaita rakentamisen vaikutus naapurin asemaan. Hyväksytyt pääpiirustukset ovat perusta rakennuksen muulle suunnittelemiselle ja rakennustyötä varten laadittaville työpiirustuksille. Arkistoitavien pääpiirustusten tulee tarkoin vastata toteutunutta rakentamista.” ja Ympäristöministeriön asetuksen rakentamista koskevasta suunnitelmista ja selvityksistä 2 §:n vaatimusta: ” Rakennuslupahakemuksen liitteenä oleviin pääpiirustuksiin on sisällyttävä riittävät tiedot sen arvioimiseksi, täyttävätkö ne rakentamista koskevat säännökset ja määräykset sekä hyvän rakennustavan vaatimukset. Lisäksi pääpiirustuksiin on sisällyttävä tiedot seikoista, joilla voi olla vaikutusta rakennuksen tai rakennuspaikan turvallisuuteen tai terveydellisiin oloihin taikka naapurien asemaan sekä tiedot rakentamisen soveltuvuudesta rakennuspaikalle ja ympäristöönsä.” Koska näin ei ole tehty, on rakennusluvut kumottava ja hakemus hylättävä. Kyse on siitä, että julkisivupiirustuksissa mm. siipirakenteet on kuvattu ylimalkaisesti, eli tavalla joka ei ole riittävää. Kyse on siitä, että tuulivoimaloiden melulla on yhteys lapojen pyörimisnopeuteen, lapakulman muutokseen ja tuulivoimalan lapojen geometriaan. Tuulivoimalan lapojen geometria ja tyyppi ei ole sama asia kuin pelkästään em. kuviin merkitty

lapojen pituus ja napakorkeus. Rakennusluvan pääpiirustuksiin ei ole merkitty ollenkaan siipien leveys- ja pituusmittoja suhteessa siiven pituuteen, eikä kuvattu siiven rakennetta niin yksityiskohtaisesti, että siten voitaisiin varmistua siipien tyypistä. Tällä on merkitystä esim. siinä tapauksessa, kun siipien rikkoutumisen jälkeen voimalaan vaihdetaan uusia siipiä tai muussa tapauksessa vaihdetaan uuden tyyppiset siivet. Kokemus myös osoittaa, että voimaloihin voidaan myöhemmin päätyä vaihtamaan alkuperäistä pitemmät siivet. Kaikella tällä voi olla merkitystä voimalan varjostus- ja vilkkumisvaikutuksiin sekä melupäästöihin. Näin ollen ei täyty vaatimus: ”Lisäksi pääpiirustuksiin on sisällyttävä tiedot seikoista, joilla voi olla vaikutusta rakennuksen tai rakennuspaikan turvallisuuteen tai terveydellisiin oloihin taikka naapurien asemaan sekä tiedot rakentamisen soveltuvuudesta rakennuspaikalle ja ympäristöönsä.” On katsottava, että rakennuslupiin ja pääpiirustuksiin olisi tullut liittää selkeä ehto ja yksilöidyt tunnistetiedot toteutukseen hyväksyttävästi valitusta siipityypistä. Lisäksi olisi tullut asettaa nimenomainen ehto, että siipien rikkoontumisen tai vaihtamisen yhteydessä uusittavien siipien on oltava samanpituiset, levyiset, paksuiset ja geometrialtaan samat ja ominaisuuksiltaan muutoinkin samat kuin alkuperäiset. Tai ehto siitä, että uusittaessa siipiä, niiden on oltava ominaisuuksiltaan alkuperäisiä vastaavat tai muussa tapauksessa uusiminen edellyttää uutta lupaprosessia. Lisäksi olisi tullut asettaa rakennuslupaehto, että siipien rikkoontumisen tai vaihtamisen jälkeen tuulivoimalan äänitaso on mitattava. Koska näin ei ole tehty, lupapäätökset ovat lainvastaisia. Kaupunki toteaa, että valituksenalaisissa rakennusluvuissa ei ole muutenkaan asetettu riittäviä ehtoja äänitason osalta. Lupapäätöksiin olisi tullut vähintään liittää ehto, että rakennusvalvontaan on toimitettava paikalle asetetun tuulivoimalan äänitasomittauspöytäkirja tai että tuulivoimalan äänitaso on mitattava. Vaikka voimaloiden osalta varsinaista ympäristölupaa ei ole edellytetty, melua koskevia määräyksiä olisi tullut silti asettaa. Koska tuulivoimaloiden rakennuslupapäätöksissä on tällaiset puutteet, on luvat kumottava ja hakemukset hylättävä.

Sallan Portin 8 tuulivoimalan hankkeessa on kyse huomattavan vaativasta rakennustyöstä, jolloin rakennushankkeen totuttaminen vaatii mm. ulkopuolista tarkastusta (MRL 150 c§) ja erityisen laadunvarmistus selvityksen (MRL 121 a§) edellyttämistä.

Rakennusluvut ovat lainvastaisia, koska niistä puuttuu useita oleellisia tietoja ja tärkeitä lupaehtoja:

- 1) Puuttuvia perustietoja kuten Rakennusten paloluokka
- 2) Rakennusluvan ehdot puutteellisia, koska niissä ei vaadita:

Ulkoväriyysuunnitelmaa

Laadunvarmistusselvitystä (MRL 121a§)

Ulkopuolista tarkastusta (MRL 150 c §)

Nostokentän rakennesuunnitelmaa

Huoltoteiden rakennesuunnitelmaa

- 3) Katselmuksia koskevat ehdot puutteellisia, sillä puuttuu:

Rakennusten käyttö- ja huolto-ohje

Huoltoteiden rakennekatselmus

- 4) Muita puuttuvia oleellisia rakennuslupaehtoja:

Nämä tärkeät tai sisällöllisesti vastaavat ehdot puuttuvat:

Aloituskokouksen osalta vähimmäisläsnäolijat, erityisesti vastaava työnjohtaja, pääsuunnittelija ja vaikeiden töiden työnjohtaja, rakennustarkastaja ja rakennushankkeeseen ryhtyvä tai tämän edustaja

Laadunvarmistusselvitys (MRL 121a§) on hyväksyttävä rakennusvalvonnassa ennen aloituskokousta. Laadunvarmistusselvityksessä on oltava työ rakenne- ja pääpiirustusten yhteensovittaminen sekä työmaajärjestelyt, jotta rakentamisessa saavutetaan rakentamista koskevien säännösten ja määräysten mukainen lopputulos.

Rakennushankkeeseen ryhtyvän on toimitettava riippumattoman ja pätevän asiantuntijan lausunto täyttääkö suunniteltu ratkaisu tai rakentaminen sille asetetut vaatimukset (MRL 150c§). Lausunto tulee olla perustus- ja runkolaskelmista sekä niiden rakennesuunnitelmista.

Tuulivoimala tulee varustaa lentoesteluvan mukaisilla lento- estemerkinneillä. Tarvittavat ilmoitukset tehtävä kaupungin rakennusvalvontaan.

Turvallisuuden ja terveellisuuden vuoksi siivissä ja siipirakenteissa on oltava sulautusjärjestelmä ja sen toimivuudesta on oltava seurantajärjestelmä (MRL 141 §, MRL 117 d§)

Rakennus on kaikilta osin tehtävä siten, että kosteuden pääsy ja kertyminen rakennuksen osiin tai sisäpinnoille estyy, kohteita esim salaojitus, maanpinnan muotoilu, aukot ja läpiviennit.

Rakentamiseen käytettävien rakennustuotteiden kelpoisuus osoitettava kyseiset asiakirjat liitteineen on esitettävä loppukatselmuksessa ja arkistoitava.

Rakennuksen tasot, portaat ja huoltoyhteydet on rakennettava asianmukaisesti.

Tarkastusasiakirjaa käytettävä. Vastaavan työnjohtajan on allekirjoituksellaan varmistettava rakennusvaiheiden suunnitelmien mukaisuus. Tarkastuspöytäkirja luovutetaan rakennustarkastajalle loppukatselmuksen yhteydessä.

Vastaavan työnjohtajan tulee esittää käyttöönotto-/loppukatselmuksessa voimalan käyttö-/huoltokirja, joka sisältää voimalaitoksen koeajossa tehdyt ja dokumentoidut todennukset ettei voimalaitoksen melu- ja/tai välkerasitus häiritse TV ja/tai radiolähetyksen vastaanottoa. Mikäli häiriötä todetaan on ennen käyttöönottokatselmusta rakennushankkeeseen ryhtyneen asennettava tarvittavat vahvistimet (toimivuus todennettava uusin mittauksin).

Maankäyttö- ja rakennuslain 192 §:n mukaan valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä on mm:

2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;

Kemijärven kaupunki omistaa Suomen matkailualueella noin 100 matkailurakentamiseen soveltuvaa rakennuspaikkaa, joihin Sallan Portin alueelle rakennettavilla tuulivoimaloilla on erittäin haitallinen vaikutus.

Edellä on jo myös tuotu esille voimaloiden haitallinen merkitys koko Suomen alueen toimintaedellytyksiin sekä sinne tehtäviin kehittämistoimenpiteisiin. Sallan kunnan tekninen lautakunta on näiltäkin osin jättänyt perustelematta hylkäävän päätöksensä.

Kaupunki on näin ollen osoittanut jokaisen tuulivoimalan rakennuslupapäätöksessä lainvastaisuuksia ja olennaisia puutteita joiden johdosta oikaisuvaatimus on hyväksyttävä ja rakennusluvut kumottava ja hakemukset hylättävä.

ALLEKIRJOITUS JA PÄIVÄYS

Atte Rantanen
Kemijärven kaupunginjohtaja

LIITTEET

Sallan teknisen lautakunnan päätös 5.9.2019 § 34 ”Kemijärven kaupungin oikaisuvaatimus Puhuri Oy:lle myönnettyihin rakennuslupapäätöksiin lupanumerot 2019-14 ja 2019-18 – 2019-24

Rakennuslupapäätökset voimaloille 1-8